

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ (operational study) เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือทีมสุขภาพทั้งหมด ที่ให้การดูแลผู้สูงอายุที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูง ในคลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ในช่วงระยะเวลา 4 เดือน ที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง 4 คน ประกอบด้วย แพทย์ 1 คน พยาบาล 2 คน เภสัชกร 1 คน และผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงที่ได้รับการรักษาที่คลินิกโรคความดันสูง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า

2. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูงโรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ในช่วงระยะเวลา 4 เดือน (กันยายน-ธันวาคม 2553) ที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาในผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง จำนวน 30 คน คำนวณโดยกำหนดค่า effect size เท่ากับ 0.5 และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีคุณสมบัติ ดังนี้ อายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชาย และเพศหญิง สามารถติดต่อสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองท้องถิ่นได้ ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง และไม่สามารถควบคุมความดันโลหิตให้อยู่ในระดับเป้าหมายได้ คือมีระดับความดันมากกว่า 140/90 มิลลิเมตรปรอท และมีคะแนนความร่วมมือในการรักษาด้วยยาในระดับต่ำคือ น้อยกว่า 6 คะแนนโดยจะประเมินด้วยแบบประเมินความร่วมมือในการรักษาด้วยยา (The Self-report Morisky Medication Adherence Scale)

เกณฑ์การสิ้นสุดในการเข้าร่วมการศึกษา

- 1) มีอาการกำเริบและต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล
- 2) ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามครบกำหนด

3) เสียชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1.1 แบบบันทึกข้อมูลของทีมผู้ดูแล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และ ประวัติการอบรมเรื่องโรคความดันโลหิตสูงและ/หรือการดูแลผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

1.2 แบบบันทึกข้อมูลของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย รายได้ตนเองเฉลี่ยต่อเดือน วิธีจ่ายค่ารักษาพยาบาล ระยะเวลาที่ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ระยะเวลาที่ได้รับการรักษาด้วยยาลดความดันโลหิตสูง และกลุ่มยาที่ใช้ในโรคความดันโลหิตสูง ภาวะแทรกซ้อนขณะได้รับการรักษา การรับประทานยาครบตามแผนการรักษา

1.3 แบบประเมินความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ของมอริสกี (Morisky, 2008) แปลโดย ศุภิพร สร้อยแก้ว (2553) ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับความร่วมมือในการรักษาด้วยยามีจำนวนคำถาม 7 ข้อ เป็นข้อคำถามทางบวก 1 ข้อ คือ ข้อ 5 เป็นข้อคำถาม ด้านลบ 6 ข้อ คือ ข้อ 1, 2, 3, 4, 6, 7 โดยคำถามทางบวก ไม่ใช่ เท่ากับ 0 ใช่ เท่ากับ 1 คำถามทางลบ ไม่ใช่ เท่ากับ 1 ใช่ เท่ากับ 0 และข้อคำถามแบบเลือกตอบ 1 ข้อมี 5 ตัวเลือกให้ผู้ป่วยพิจารณาว่าตรงกับกรปฏิบัติของตนเองหรือไม่ โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ไม่เคยเลย เท่ากับ 1 คะแนน

นานๆครั้ง บางครั้ง เกือบทุกครั้ง ประจำทุกครั้ง เท่ากับ 0

การแปลผลคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน ให้รวมทั้ง 2 ส่วน

8 คะแนน

แสดงว่าผู้สูงอายุให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาในระดับมาก

6 - 7 คะแนน

แสดงว่าผู้สูงอายุให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาในระดับปานกลาง

น้อยกว่า 6 คะแนน

แสดงว่าผู้สูงอายุให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาในระดับต่ำ

1.4 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ต่อการได้รับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของศุภพร สร้อยแก้ว (2553) มีข้อคำถาม 1 ข้อ ให้ผู้สูงอายุเลือกตอบตามความรู้สึก โดยมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรวัดแบบเรียงลำดับตัวเลข 1-10 ซึ่งมีการแบ่งระดับของความพึงพอใจออกเป็น 3 ระดับ คือ พึงพอใจน้อย พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจมาก การแปลผลระดับความพึงพอใจนั้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

พึงพอใจน้อย	คะแนน 1-3
พึงพอใจปานกลาง	คะแนน 4-6
พึงพอใจมาก	คะแนน 7-10

นอกจากนั้น มีคำถามปลายเปิดให้ผู้สูงอายุตอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาโดยใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก จำนวน 1 ข้อ

1.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของทีมสุขภาพต่อการใช้ในการส่งเสริมความร่วมมือในการใช้ยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ของโดยศุภพร สร้อยแก้ว (2553) ให้ทีมผู้ดูแลเลือกตอบตามความรู้สึก โดยมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรวัดแบบเรียงลำดับตัวเลข 1-10 ซึ่งมีการแบ่งระดับของความพึงพอใจออกเป็น 3 ระดับ คือ พึงพอใจน้อย พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจมาก การแปลผลระดับความพึงพอใจนั้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

พึงพอใจน้อย	คะแนน 1-3
พึงพอใจปานกลาง	คะแนน 4-6
พึงพอใจมาก	คะแนน 7-10

นอกจากนั้น มีคำถามปลายเปิดให้ทีมผู้ดูแลตอบ เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก จำนวน 1 ข้อ

1.6 เครื่องวัดความดันโลหิตแบบดิจิทัลประเมินความดันโลหิตของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ก่อนและหลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา มีดังต่อไปนี้

2.1 แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ผู้ศึกษาใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงของศุภพร สร้อยแก้ว (2553) สาระสำคัญประกอบด้วย

- 1) สาระสำคัญทั่วไป
- 2) ขั้นตอนการปรับปรุงแนวปฏิบัติทางคลินิกซึ่งประกอบด้วย 12 ขั้นตอน

3) สาระสำคัญของแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ประกอบด้วย 6 หมวด ได้แก่ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยและจริยธรรม 2) การประเมินความร่วมมือในการรักษาด้วยยา 3) การส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยา 4) การให้ความรู้เกี่ยวกับความร่วมมือในการรักษาด้วยยา 5) การดูแลต่อเนื่อง 6) การพัฒนาคุณภาพการบริการ

4) ขั้นตอนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกประกอบด้วย 6 หมวด ได้แก่

4.4.1 หมวดที่ 1 การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยและจริยธรรม

4.4.2 หมวดที่ 2 การประเมินความร่วมมือในการรักษาด้วยยา

4.4.3 หมวดที่ 3 การส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง

4.4.4 หมวดที่ 4 การให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาด้วยยา

4.4.5 หมวดที่ 5 การดูแลต่อเนื่องเพื่อการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยา

4.4.6 หมวดที่ 6 การพัฒนาคุณภาพการบริการ

5) การประเมินประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการประเมินผลและเอกสารที่ใช้ในการประเมินผล โดยเอกสารที่ใช้นั้น ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง แบบประเมินความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงของของมอริสกี (Morisky, 2008) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติทางคลินิก แบบบันทึกข้อมูลของทีมผู้ดูแล และแบบประเมินความพึงพอใจของพยาบาลทีมผู้ดูแลต่อการใช้นโยบายทางคลินิก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ความตรงตามเนื้อหา (content validity)

1. แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งผู้ศึกษาใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งพัฒนาโดย ศุภพร สร้อยแก้ว (2553) และผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความตรงเนื้อหาด้วยแบบประเมินคุณภาพของแนวปฏิบัติทางคลินิก (AGREE) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุและเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติการพยาบาลโดยหลักฐานเชิงประจักษ์ทั้ง 3 ท่าน

2. แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงต่อการได้รับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาตามแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาทดลองใช้กับผู้สูงอายุ จำนวน 5 ราย ที่โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

3. เครื่องวัดความดันโลหิตดิจิทัล ผู้ศึกษาจะทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือจากศูนย์ยั้วสะเครื่องมือทางการแพทย์ ของโรงพยาบาลก่อนใช้ทุกครั้ง

ความเชื่อมั่น (reliability)

1. แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ตามแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกโดยรวมสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาในผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง คลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลแม่สาย ของศูนย์ สร้อยแก้ว จำนวน 6 ข้อ พบว่าทีมผู้ดูแลจำนวน 4 คน มีความคิดเห็นตรงกันในระดับมาก ส่วนแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกรายข้อจำนวน 30 ข้อ พบว่ามีเพียงข้อ พยาบาลควรติดตามทางโทรศัพท์ในสัปดาห์แรกและเดือนที่ 1, 2, 4 ซึ่งในแต่ละครั้งใช้เวลา 10-40 นาที เพื่อติดตามผลการรักษา มีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับเป็น เดือนที่ 1, 2, 3 แทนและให้นำแนวปฏิบัติไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นผู้ศึกษานัดประชุมทีมสหสาขาวิชาชีพ ที่จะเป็นผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกร่วมกัน เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแล้วปรับให้เหมาะสมกับหน่วยงานก่อนนำไปใช้จริง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ศึกษาได้นำโครงร่างเพื่อการค้นคว้าแบบอิสระ เอกสารข้อมูลโครงร่างการค้นคว้าแบบอิสระ และเอกสารความยินยอมของอาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการการค้นคว้าแบบอิสระ เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อพิจารณารับรอง เมื่อคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติแล้ว ผู้ศึกษานำเอกสารดังกล่าวเสนอต่อผู้อำนวยการและหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เพื่อพิจารณาเห็นชอบ

2. ผู้ศึกษาแจ้งการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยเริ่มจากการแนะนำตนเอง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำการค้นคว้าแบบอิสระ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษาโดยไม่มีการบังคับใดๆ และไม่มีผลต่อการ

รักษาพยาบาล พร้อมทั้งชี้แจงประโยชน์ และผลเสียของการเข้าร่วมในการศึกษา มีเอกสารยินยอม เข้าร่วมในการศึกษาและชี้แจงให้ทราบ การเก็บข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ มีการจดชื่อกลุ่มตัวอย่าง และใช้รหัสแทนชื่อจริงของกลุ่มตัวอย่าง และหากกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการเข้าร่วมวิจัยจนครบตามเวลากำหนดกลุ่มตัวอย่าง สามารถออกจากการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผล การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือพิมพ์เผยแพร่ จะทำในภาพรวมของการศึกษาเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ผู้ศึกษาจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ภายหลังผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้ทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างแล้วโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเวียงป่าเป้า หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้าหน่วยงานเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตดำเนินการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงพยาบาลเวียงป่าเป้า
2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจาก ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเวียงป่าเป้า ผู้ศึกษาเข้าชี้แจงกับหัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือ ในการศึกษาและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรสหสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในคลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
4. ผู้ศึกษาจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลในโรงพยาบาลเวียงป่าเป้าตามขั้นตอนการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ของสมาคมพยาบาลอนารีโอ และประเมินประสิทธิผลตามขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (สัปดาห์ที่ 1) : เลือกแนวปฏิบัติทางคลินิกที่เหมาะสม

ผู้ศึกษาร่วมกับทีมผู้ดูแลที่ปฏิบัติงานคลินิกโรคความดันโลหิตสูงร่วมกันประเมินแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ที่พัฒนาโดย สุสิทธิ์ สร้อยแก้ว (2553) แนวปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อส่งเสริมความ

ร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง โดยมีการประชุมกลุ่ม 2 ครั้งใช้เวลา
ครั้งละประมาณ 2 ชั่วโมงระหว่างเวลา 14.00น.- 16.00 น. เป็นระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ได้แก่

1) ประชุมครั้งที่ 1 รายละเอียดมีดังนี้

1.1) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการนำแนวปฏิบัติมาใช้

1.2) กำหนดบทบาทของแต่ละวิชาชีพในการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการ
การส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง

1.3) นำเสนอแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษา
ด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงของสุลัพร สร้อยแก้ว (2553) ซึ่งผ่านการประเมิน
คุณภาพของแนวปฏิบัติโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้
หลักฐานเชิงประจักษ์ครอบคลุมทั้ง 6 หมวดมีดังนี้

หมวดที่ 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์ได้คะแนน ร้อยละ 96.29

หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องได้คะแนนร้อยละ 91.64

หมวดที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิก ได้คะแนน ร้อยละ 93.64

หมวดที่ 4 ความชัดเจนและการนำเสนอ ได้คะแนน ร้อยละ 100

หมวดที่ 5 การประยุกต์ใช้ ไม่ได้ประเมินในหัวข้อระบุปัญหาในการนำไปใช้และ
ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

หมวดที่ 6 ความเป็นอิสระของทีมจัดทำแนวปฏิบัติทางคลินิก ร้อยละ 100

สรุปผลการประเมินที่ได้พบว่า ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมินคือได้คะแนนตั้งแต่
ร้อยละ 96 ขึ้นไป ซึ่งถือได้ว่ามีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการนำไปใช้ (The AGREE collaboration,
2003) ดังนั้นแนวปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุ
โรคความดันโลหิตสูงโดย สุลัพร สร้อยแก้ว (2553) จึงมีคุณภาพและคุณสมบัติที่เหมาะสมในการ
นำไปศึกษาและทีมผู้ดูแล ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพ 2 ท่าน และเภสัชกร 1
ท่าน เลือกนำแนวปฏิบัติทางคลินิกนี้มาใช้

1.4) ทีมนำเสนอความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้โดยให้
นำแนวปฏิบัติดังกล่าวไปพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปในการประชุมครั้งต่อไป

2) ประชุมครั้งที่ 2 เพื่อสรุปผลการประชุมครั้งก่อนสรุปความเห็นของทีมผู้ดูแลว่า
แนวปฏิบัติดังกล่าวมีความเหมาะสม เป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและในที่ประชุมเห็นตรงกันว่า
ไม่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการในแนวปฏิบัติและตกลงร่วมกันเลือกแนวปฏิบัติไปใช้ในการ
ส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงซึ่งจะทำพร้อมกันใน
สัปดาห์ที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 (สัปดาห์ ที่ 1) : การระบุ วิเคราะห์ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้แนวปฏิบัติ

ในขั้นตอนที่ 2 ผู้ศึกษาได้ทำพร้อมกับขั้นตอนที่ 1 โดยมีการประชุมกลุ่มย่อยเป็นการระดมสมองในช่วงของการประชุมกลุ่มย่อย ในการประชุมครั้งนี้ ใช้เวลาประมาณ 30 นาทีเพื่อดำเนินการระบุการมีส่วนร่วมของแต่ละสาขาวิชาชีพ ผู้ศึกษาดำเนินการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดผลลัพธ์ร่วมกับทีมผู้ดูแล โดยร่วมกันกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของการใช้แนวปฏิบัติ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดผลลัพธ์ร่วมกับทีมผู้ดูแล ได้รับข้อสรุปดังนี้

1) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1.1) ทีมผู้ดูแลทั้งหมด คือ พยาบาลวิชาชีพ แพทย์ และเภสัชกรที่ปฏิบัติงานในคลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพจำนวน 2 คน แพทย์ 1 คน เภสัชกร 1 คน

1.2) ผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงที่เข้ารับการรักษาที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงรายจำนวน 30 ราย

2) กำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ทางสุขภาพซึ่งเป็นผลลัพธ์ทางสุขภาพที่เป็นประโยชน์จากใช้แนวปฏิบัติการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ดังนี้

2.1) ความพึงพอใจของทีมผู้ดูแลต่อการใช้แนวปฏิบัติในการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

2.2) ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการใช้แนวปฏิบัติในการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

2.3) ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงภายหลังการใช้แนวปฏิบัติเพิ่มขึ้น

2.4) ค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวและขณะหัวใจคลายตัวของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงหลังใช้แนวปฏิบัติลดลง

ขั้นตอนที่ 3 (สัปดาห์ที่ 2) : การประเมินโครงสร้างความพร้อมทางสิ่งแวดล้อม

ผู้ศึกษาจัดประชุมกลุ่มครั้งที่ 3 เพื่อประเมินความพร้อมด้านโครงสร้าง ความพร้อมของคลินิกผู้สูงอายุ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร ระบบการติดต่อสื่อสาร การสนับสนุนจากผู้นำ ความรู้ ทักษะและทัศนคติของกลุ่มเป้าหมาย สัมพันธภาพระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพ บริบทขององค์กร และทรัพยากรต่าง ๆ และนโยบายของโรงพยาบาลมีความพร้อม และสนับสนุนให้นำแนวปฏิบัติการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงไปใช้ โดยมี การจัดประชุมกลุ่มย่อยสำหรับทีมที่ดูแล ใช้เวลาประมาณ 30 นาทีในสัปดาห์ต่อมา ผลของการประชุมผู้ศึกษาพบว่าทีมยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยา ไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยา ขาดอุปกรณ์สำหรับให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ประกอบกับที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูงมีเครื่องคอมพิวเตอร์ 2 เครื่องเฉพาะในห้องตรวจแพทย์เท่านั้นซึ่งทีมยังเห็นว่าไม่เพียงพอกับความต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 (สัปดาห์ที่ 4) : การตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ในการนำแนวปฏิบัติไปใช้ และการปฏิบัติ

ภายหลังการวิเคราะห์ความพร้อมด้านองค์กร ทีมผู้ดูแลจึงได้นำมาวางแผนการนำแนวปฏิบัติไปใช้โดยจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการควบคุมความดันโลหิตของผู้สูงอายุ โรคความดันโลหิตสูงดังต่อไปนี้

- 1) มีการชี้แจงแก่ทีมผู้ดูแลให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก สำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง และความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงและการรักษาด้วยยา ด้วยการประชุมกลุ่ม เปิดโอกาสให้ทีม แสดงความคิดเห็น ประสานการณ์ในการดูแล ตลอดจนวิธีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ทีมที่ดูแลผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง จำนวน 1 ครั้ง
- 2) จัดอบรมผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างและผู้ดูแล จำนวน 1 ครั้ง ในสัปดาห์แรก ของเดือน ตุลาคม 2553 เนื้อหาของการสอนผู้สูงอายุและผู้ดูแลให้ความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง ให้ครอบคลุมในส่วนของโรค การแบ่งระดับ สาเหตุ อาการ ผลกระทบ และการรักษา ความสำคัญของความร่วมมือในการรักษาด้วย ให้ความรู้วิธีการใช้ยาแต่ละชนิด ความสำคัญของการร่วมมือในการรักษาด้วยยาต่อการรักษาโรคความดันโลหิตสูงสูง ยาที่ได้รับ อาการข้างเคียงของยา

การปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ความสำคัญของความร่วมมือในการรักษาด้วยยาโดยทีมผู้ดูแลทั้งแบบรายบุคคล แบบรายกลุ่ม

3) จัดบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับ โรคความดันโลหิตสูงในผู้สูงอายุและการรักษา การใช้ยารักษาโรคความดันโลหิตสูง ความสำคัญของความร่วมมือในการรักษาด้วยยา ครอบคลุมถึงเรื่องอาหาร การออกกำลังกาย การผ่อนคลายความเครียด

4) ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ทีมผู้ดูแล โดยการข้อเสนอแนะเป็นรายบุคคล ในการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้โดยผู้ศึกษาทำการสังเกตและกระตุ้นเตือน เช่น ความสมบูรณ์ของการบันทึกการประเมินผู้ป่วย การบันทึกแบบสอบถามความร่วมมือในการรักษาด้วยยา การประเมินรวมไปถึงการส่งต่อผู้ป่วยให้หน่วยบริการปฐมภูมิ นอกจากนี้มีการสะท้อนข้อมูลให้ทราบโดยการประสานงานเป็นรายบุคคล และจากการประชุมผ่านการบันทึกรายงานการประชุม

5) จัดให้มีการประชุมร่วมกันในทีมสุขภาพ ทุก 2 สัปดาห์ มีการอภิปรายร่วมกันเมื่อพบปัญหาระหว่างดำเนินการเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

6) ติดตามประเมินการปฏิบัติเป็นระยะ ๆ และกระตุ้นให้มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้า

7) เตรียมเอกสาร และคู่มือการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก ให้มีความสะดวกต่อการใช้ และจัดทำรายละเอียดขั้นตอนของแนวปฏิบัติและนำไปวางไว้ที่คลินิกผู้สูงอายุ และจัดทำเป็นแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ ไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของคลินิกซึ่งมีอยู่ 2 เครื่อง และจัดทำแผนผังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกอย่างย่อติดบอร์ดไว้ เพื่อให้ผู้ใช้ทราบกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เตรียมเอกสารต่างๆ เช่น ใบบันทึกต่างๆ ไว้ให้พร้อม

8) ผู้ศึกษาได้นำแนวปฏิบัติดังกล่าวไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุ จำนวน 5 รายพบว่าแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงทำให้ผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงมีการใช้ยาอย่างถูกต้อง รับประทานยาอย่างต่อเนื่อง ไม่ผิดนัด ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาเพิ่มมากขึ้น

9) ภายหลังการทดลองใช้แนวปฏิบัติดังกล่าวเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ผู้ศึกษาได้เชิญทีมผู้ดูแลมารับฟังการนำเสนอผลการทดลองใช้ พร้อมให้ทีมแสดงข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็น ก่อนการนำไปใช้จริงทบทวนและขอความร่วมมือในการนำแนวปฏิบัติไปใช้ ผลการนำเสนอพบว่าทีมผู้ดูแลมีความเห็นตรงกันในการนำแนวปฏิบัติดังกล่าวไปใช้สำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 5 (สัปดาห์ที่ 5-12): การประเมินความสำเร็จของการใช้แนวทางปฏิบัติ ก่อนดำเนินการใช้แนวปฏิบัติ

ภายหลังการสิ้นสุดการทดลองใช้แนวปฏิบัติสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงจำนวน 5 รายผู้ศึกษาและทีมผู้ดูแลดำเนินการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ประเมินความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงตามแนวปฏิบัติกำหนดไว้ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการและขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล พร้อมแจ้งให้ผู้ป่วยทราบเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยและขอความร่วมมือในการทำวิจัย เมื่อยินยอมให้ลงนามในแบบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยเพื่อรับทราบข้อตกลง ก่อนเข้าร่วมการศึกษาในสัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 ทำการนัดหมายผู้ป่วยมาที่โรงพยาบาลเวียงป่าเป้าอีกครั้งเพื่อรับการชี้แจงและอบรมในการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุและผู้ดูแล โดยการอบรม ให้ความรู้จะมีทั้งการให้ความรู้แบบรายเดี่ยว และรายกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการรักษาร่วมกันทั้งผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงและผู้ดูแล

2) ทีมผู้ดูแลดำเนินการใช้แนวปฏิบัติสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงตามแนวปฏิบัติทางคลินิก มอบคู่มือการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง พร้อมแบบบันทึกความดันโลหิตแก่ผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง

3) ภายหลังจากนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลระดับความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงโดยเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยมีการประเมินดังนี้คือ การประเมินความร่วมมือในการรักษาด้วยยาตามแบบสอบถามโดยพยาบาลประจำคลินิกโรคความดันโลหิตสูง การใช้ยาถูกต้อง ต่อเนื่อง การรับประทานยาครบตามแผนการรักษา ประเมินโดยเภสัชกร ส่วนแพทย์มีการปฏิบัติตามสาระสำคัญของแนวปฏิบัติที่กำหนดอย่างครบถ้วน โดยผู้ศึกษาจะทำการประเมินความพึงพอใจของทีมผู้ดูแลและผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ในสัปดาห์สุดท้ายของการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง โดยให้ทีมผู้ดูแลและผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของการใช้แนวปฏิบัติในทีมผู้ดูแล และความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการได้รับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง

4) รวบรวมข้อมูลระดับความดันโลหิตหลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงในสัปดาห์สุดท้ายของ

การส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยา พร้อมทั้งบันทึกระดับความดันโลหิตไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

5) ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง โดยการรวบรวมข้อมูลผลลัพธ์ทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ผล

สำหรับศึกษาครั้งนี้ทีมผู้ดูแลการประชุมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในสัปดาห์แรกประชุมขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 พร้อมกันโดยมีการประชุมทั้งกลุ่มและกลุ่มย่อย และขั้นตอนที่ 3 ได้ทำการประชุมในสัปดาห์ที่ 2 และ สัปดาห์ที่ 3 ประชุมกลุ่มย่อยภายหลังการทดลองใช้แนวปฏิบัติในอีก 2 สัปดาห์ต่อมา และสัปดาห์สุดท้ายเป็นการประเมินผลของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนาโดยนำมาแจกแจงความถี่ วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง ความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวและขณะหัวใจคลายตัวของผู้สูงอายุ ทั้งก่อนและหลังใช้แนวปฏิบัติ ความพึงพอใจของผู้สูงอายุและทีมสุขภาพต่อการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยา ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้สูงอายุก่อนและหลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก โดยใช้สถิติ (Paired t-test) หลังการทดสอบการกระจายของข้อมูล โดยใช้สถิติ Kolmogorov-Smirnov one sample test พบว่าเป็นการแจกแจงแบบโค้งปกติ
4. เปรียบเทียบค่าความดันโลหิต ก่อนและหลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก ทดสอบการกระจายของข้อมูล โดยใช้สถิติ (Paired t-test) หลังการทดสอบการกระจายของข้อมูลโดยใช้สถิติ Kolmogorov-Smirnov one sample test พบว่าเป็นการแจกแจงแบบโค้งปกติ